

Annex III. Situacions d'aprenentatge

L'adquisició de les competències descrites en el present decret serà, en gran manera, la conseqüència del treball professional i coordinat. Aquesta pràctica educativa es fonamentarà a partir de la reflexió de l'equip educatiu del centre i permetrà arribar a un acord en la línia pedagògica basada en una concepció dels infants com a portadors de drets, constructors del seu propi aprenentatge i participants actius d'un grup.

El caràcter globalitzador dels aprenentatges de l'etapa d'Educació Infantil orienta la descripció i definició de situacions d'aprenentatge globals, de manera que se superen les tres àrees, i es parteix de contextos reals en els quals tot es presenta d'una manera integrada i connectada i en els quals es donen situacions que permeten aprenentatges de naturalesa diferent.

Les situacions d'aprenentatge han de plantejar un repte o problema d'una certa complexitat en funció de l'edat i el desenvolupament del xiquet o la xiqueta, la resolució del qual implique la mobilització de manera integrada del que s'ha après en les tres àrees en les quals s'organitza l'etapa, a partir de la realització de diferents tasques i activitats. Així mateix, han de partir del plantejament clar i precís de les competències que s'espera aconseguir, les quals, una volta aconseguides, suposen la integració d'un conjunt de sabers bàsics.

Per a poder fer-ho, es proposa dissenyar situacions d'aprenentatge estimulants, significatives i integradores, contextualitzades i respectuoses amb el procés de desenvolupament integral dels infants en totes les seues dimensions. A més, han de tindre en compte les seues potencialitats, interessos i necessitats, així com les diferents maneres de comprendre la realitat en cada moment de l'etapa.

La construcció pròpia de nous aprenentatges dependrà en gran manera de la qualitat i quantitat d'oportunitats que les i els mestres o el personal educador oferisquen en

diferents espais, dins i fora de l'aula; hauran de permetre la pregunta, l'opinió, l'escolta, la creativitat i l'error; i oferir materials i recursos, així com estratègies, que ajuden a connectar i a reflexionar sobre les experiències viscudes significatives.

Les situacions d'aprenentatge en l'etapa d'Educació Infantil han d'estar vinculades als desafiaments del segle XXI i els Objectius de Desenvolupament Sostenible 2030, si bé ajustant aquesta meta a les característiques de les xiquetes i els xiquets d'aquestes edats. Això suposa un compromís clar des d'aquesta visió educativa. A l'hora de dissenyar-la, s'ha d'afavorir el desenvolupament progressiu d'un enfocament crític i reflexiu, així com l'abordatge d'aspectes relacionats amb l'interés comú, la sostenibilitat, el respecte a la diferència o la convivència; fer que s'inicien en la gestió de les possibles situacions de conflicte per mitjà del diàleg i el consens. De la mateixa manera, s'han de tindre en compte les condicions personals, socials o culturals dels infants, per a contribuir que les vagen identificant i que vagen valorant la seua riquesa, amb la finalitat d'afavorir la inclusió.

A continuació, es proposen una sèrie de principis d'actuació que ajuden en la planificació de l'ensenyament en aquesta etapa:

- Respondre a situacions de la vida quotidiana dins o fora de l'escola.
- Integrar diverses competències.
- Facilitar i potenciar el desenvolupament de l'autonomia personal de xiquets i xiquetes.
- Contemplar les situacions des d'un punt de vista globalitzat, vivencial i significatiu que tinga en compte i respecte la cultura pròpia dels infants.
- Facilitar un aprenentatge individualitzat tenint present les necessitats, interessos, capacitats i destreses de cadascú.
- Plantejar-les de manera gradual i progressiva, que partisquen d'àmbits d'experiència pròxims i s'amplien a altres.
- Utilitzar el joc com a facilitador en la construcció de situacions reals, simbòliques i imaginàries que els permeta l'aprenentatge.
- Provocar l'acció i la manipulació, l'exploració, la indagació i la conjectura amb objectes i materials cada vegada més nombrosos i variats.
- Afavorir diferents tipus d'agrupament, des de l'individual al treball en equips heterogenis, independentment de l'edat o grup de referència, perquè les xiquetes i xiquets puguen assumir responsabilitats individuals i treballar de manera cooperativa per a afrontar possibles solucions a reptes plantejats.
- Afavorir el diàleg i el respecte a la convivència.
- Potenciar i compensar l'ús de la llengua minoritzada en situacions diferents.
- Utilitzar un to de veu i un lèxic adequats.

- Fomentar la lliure expressió en qualsevol dels llenguatges.
- Respectar i possibilitar la llibertat de moviment i promoure la participació de tots els infants tenint en compte els seus ritmes i aportacions.
- Tindre criteris estètics que conviden a interactuar en el context dissenyat.
- Utilitzar els entorns naturals com a font de riquesa sensorial i d'experimentació; conèixer-los afavorirà que els cuiden i els respecten.
- Afavorir la col·laboració i interaccions entre els infants, i també entre les persones adultes, per a la lliure expressió i la comunicació.
- Formular-les des de contextos d'higiene i seguretat que asseguren el benestar físic i emocional dels xiquets i xiquetes.
- Acompanyar les situacions que ho requerisquen de verbalitzacions que ajuden a fer que els infants se senten segurs per a poder actuar, intervindre o interactuar.
- Implicar la participació de les famílies. La necessitat de la connexió família-escola és fonamental en aquesta etapa, sobretot en el primer cicle, ja que la família és el grup de seguretat i referència de la xiqueta i el xiquet. Es fa necessari establir canals de comunicació i fomentar una participació activa i col·laborativa que permeta a les famílies entendre i implicar-se en el procés d'aprenentatge dels seus fills i filles.
- Organitzar situacions on es requerisca que siguen presents ajudarà a afavorir en els infants la seua autoestima i a refermar els llaços afectius tant dins de l'àmbit escolar com fora.

A l'hora de plantejar les situacions d'aprenentatge, es concreten en tres tipus de situacions que parteixen de la vida quotidiana del grup, en els quals es poden observar les accions i els sabers que es mobilitzen per a la consecució de les competències específiques de les tres àrees en conjunt:

- Situacions que recullen les vivències pròpies que es repeteixen cada dia en diferents contextos i que permeten als i les professionals de l'educació obtindre informació sobre els sabers i processos. El gran repte és donar intencionalitat a l'observació i identificar els components i propòsits de l'acció que faciliten l'adquisició de les competències de manera gradual.
- Situacions esporàdiques que sorgeixen del factor inesperat i que són pròpies de la infància. Els i les professionals de l'educació poden observar i obtindre informació sobre els propis interessos, curiositats i necessitats per a dissenyar estratègies d'acompanyament que provoquen aprenentatges significatius.
- Situacions d'aprenentatge proposades i programades dins o fora de l'escola per professionals de l'educació. El paper de la persona adulta és, per tant, el de

proporcionar situacions riques en oportunitats que permeten connectar i establir relacions per a trobar i buscar les seues pròpies solucions.

Les diverses situacions requereixen, per tant, un nivell d'anàlisi i reflexió profund per part del personal educador o del mestre o la mestra. D'una banda, per a donar sentit al que es planifica i es du a terme, i de l'altra, per a poder obtindre informació individual i grupal sobre el grau de desenvolupament competencial quan s'acaba l'Educació Infantil.